

Johann Quistorp Hermann Krüger

Disputatio Theologica De Sacramento Baptismi

Rostochii: Kilius, 1643

<http://purl.uni-rostock.de/rosdok/ppn737816198>

Druck Freier Zugang

Vert.: ① A. Wiese
② H. Kröger
③ J. H. Wagnerius

Joh. Christop.
R. U. Theol. 1643.

DISPUTATIO THEOLOGICA
De
SACRAMENTO
BAPTISMI.

Quam

Auxiliante Deo, Ter Optimo Maximo,

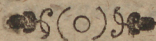
PRÆSIDENTI

*Admodum Reverendo, Excellentissimo, &
Clarissimo Viro*

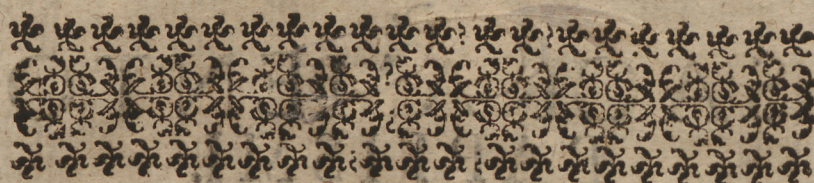
Dn. JOHANNE QUISTORPIO,
S.S. Theol. Doctore & Professore, ejus-
demq; Facultatis Seniore & Decano, Præ-
ceptore suo nunquam non colendo.

*Publicæ examinationi subsciet ad d. 12. Augusti
horis matutinis in auditorio majori.*

HERMANNUS ROSE
Clûzenſis Megapolitanus
AUTOR & RESPONDENS.

ROSTOCHII,
Typis NICOLAI KIHL, Acad. Typogr.
ANNO M. DC. XLIII.

VIRO

REVERENDO, CLARISSIMO,
NEC NON DOCTISSIMO

DN. MARTINOCRÜGERO,

Pastori apud Clūzenses fidelissimo,

Dn. Parenti suo nunquam non colendo.

Hoc Exerctium Academicum,

In ευχαριστίας ἀνδείξιν,

Studiosa observantia ἀναγώγουσιν,

Studiorumq. suorum Theologorum τέκμασιν

εἰς, quā par est, ratione,

Dicat

Dedicat

Consecrat

HERMANNUS Krüger Filius,
Author & Respondens.

כִּיר

DE S. S. BAPTISMATE.

*Vocabulum cæli utitur in Script. S. pluribus
gaudeat significatis; potissima tamen sunt
hæc tria, quæ nos hæc vice, ab instituto no-
stro haut aliena, exordii loco huic nostræ
Disputationi præmittimus.*

I. Notat Cœlum naturæ, nempe totam hanc molem,
supra terram & aquam existentem. Ita DEUS dicitur Gen.
1. v. 1. creasse cœlum & terram. Ubi nox definitur quasi cœlum
esse illud וַיִּרְאֵהוּ gr. στερέωμα lat. firmamentum, expansum,
quod est inter aquas superiores & inferiores v. 7. in quoq. u-
niversus astrorum exercitus est positus v. 14. 15. à rad. וַיִּרְאֵהוּ
vide Waltherum de hoc loco in suâ spongiâ Mosaicâ, nec non
Schindler in περὶ πνεύματος. Ita sumit quoq. Salvator Luc. 21.
33. quando ait: Cœlum & terra transibunt.

II. Notat Cœlum gratiæ, aliàs dictum regnum cœlo-
rum Matth. 3. 2. & c. 4. 17. c. 13. 21. & 20. 1. Luc. 3. 3.

III. Cœlum gloriæ, seu futuram beatitudinem omni-
um fidelium Matth. 18. 10. Philipp. 3. 20. Luc. 10. 18. De qui-
bus egit fusius Clariss. Glassius in Rhetor. sacrâ Tract. 1. cap.
10. p. 223. 224. & Flacius in Clave Script.

Ad illud autem nascimur per naturalem generatio-
nem, estq. nobis commune cum brutis. Horum verò partici-
pes reddimur per spiritualem regenerationem in aquâ & spi-
ritu, seu, quod idem est, per Baptismum, per quem in regnum
gratiæ ingredimur. Quando verò post se longiori relinquit
intervallo generationem regeneratio: quia illa dat esse, hæc
v. bene beatq. esse: illa dat esse cum hominibus, in hoc saltem
mundo, hæc verò tum in hoc præsentî, tum in futuro seculo

A 2

cum

cum ipse met Deo: ratio etiam hujus est major habenda ratio, quam illius. Quod dum rectè nobiscum reputavimus viâ, præmissâ Baptismi definitione, breviter expendendam duximus rationem ejus tum ad intra, tum ad extra, uti vocant. Est igitur Definitio talis;

BAPTISMUS est actio sacra & solennis (s. prius N. T. sacramentum) quâ juxta institutionem Christi per ordinarium Ecclesiæ ministrum omnes & soli viri homines in nomine Patris, Filii & Spiritus S. aquâ naturali ablauntur in remissionem peccatorum, & salutem æternam.

Hanc definitionem ad veritatis Cynosuram examinaturi, tria nobis constituemus capita. Primum ager de Definito. Secundum de definitionis essentialibus. Tertium de ejus extra essentialibus, & effectu baptismi. Antequam verò pandamus vela, te Deus ter. opt. max. rogamus, per Spiritum tuum nos ducas in omnem veritatem, Amen.

CAP. I. DE DEFINITO.

§. 1. Baptismus est vocabulum origine græcum, notatq. tam asperersionem, quam immersionem.

Descendit enim à verbo βαπτίζω, quod est quovis modo ablucere, sive id fiat immergendo in aquam, sive aspergendo aquâ. Id quod patet I. ex Apostolo, interpretante Baptismum per lavacrum aquæ in verbo. Eph. 5. 26. lavacrum regenerationis & renovationis Tit. 3. 5. Act. 22. 16. Item Petro per βαπτισμὸν ὕδατος 1. Pet. 3. 2. II. Ex collatione locorum Marc. 1. 8. Luc. 3. 16. Act. 1. 5. c. 2. v. 17. 18. & 33. c. 10. 45. quod enim notatur ibi per τὸ βαπτισθῆναι, hic effertur per τὸ ἐκχεῖν. Neq; verò quicquam refert, sumi vocabulum baptisari metaphorice, quippe & effundi non aliter accipitur. Quemadmodum igitur metaphorice sumptum vocabulum baptisari per τὸ ἐκχεῖν explicatur, ita nec quicquam prohibet, quò minus, propriè sumptis vocabulis, illius fiat per hoc explicatio. Et omnino vide locum Marc. 7. 3. & 4. quod enim v. 3. exponitur per ὁ βαπτισμὸς, v. 4. jam effertur voce βαπτίζω.

βαπτίζω

βαπτίζου. III. Evincit hoc utriusq; nempe τὸ βαπτισμὸς, καὶ τὸ βαπτίζου, primæva origo; derivantur namq; à primitivo βάπτω, quod non tantum significat immergo, sed & aspergo, fatentibus quoq; illis ipsis, qui nobis hanc litem movere solent. IV. ex testimonio Scr. S. non quidem illo explicito, attamen tali, quod per bonam consequentiam elicitur, Vide Matth. 3.5. Act. 2.41. Cum enim illic multi dicantur baptisati uno die, non est verisimile, fuisse denu-
datos, atq; ita baptisatos. V. Usus hujus vocabuli τὸ βαπτίζου, significationem hanc in V. T. obtinens ex interpretatione septua-
ginta interpretum idem comprobatur; ut cuilibet Biblia saltem inspi-
cienti passim ex ritibus istis Leviticis ad oculum patebit. Quapro-
pter eant nunc adversarii, & submergant sese cum omnibus suis in
profundum Oceani; nos ne unguem latum à veritatis tramite dis-
cedemus, ne in scandalum infirmorum incidamus, Duce Apostolo
Galat. 2. v. 4. 5.

S. 2. *Vocabulum τὸ βαπτισμὸς ut est πλύνειν; ita etiam
multa habet in hac nostrâ significatione sibi ἰσθύνειν.*

Utrumq; facili negotio evincitur. Prius, quia sumitur 1. Pro Ba-
ptismo doctrina, seu totius ministerij Ecclesiastici, quod & docendo
& baptisando peragitur. Hinc quæritur à Salvatore nostro Luc. 20.
4. ex Phariseis & Scribis de Baptismo Johannis, h. e. de universo
ipsius ministerio, num fuerit ex coelo, seu à Deo ordinatum, an verò
ex hominibus. Ita quoq; sumitur hoc vocabulum Act. 1. 22. cap. 10.
37. & alibi.

2. In V. T. fuit Baptismus legis, seu purificatio illa, & lotio Levi-
tica, Judæis frequens & solennis, quo utebantur partim legis divinæ
præscripto Lev. 14. 7. c. 16. 19. & c. Num. 19. 20. ad consequendam æ-
ternam salutem, quam nonnullæ harum Leviticarum lotionum o-
perabantur, nō quidem ἀποεργητικῶς, ex sese, & suâ virtute, sed
τυπικῶς & exemplariter virtute sanguinis Christi, cujus umbra fue-
runt Ebr. 8. 5. c. 9. 9. & 23. c. 10. 1. seu significando, interiorem im-
munditiam salutaris sanguinis ipsius lavacro aliquando abstergen-
dam. Quemadmodum hoc inter alios satis perspicue ac manifestè
demonstrat D. Clotzius in Disp. suâ de Baptismo prior, S. 3. habita-

Rostochii Anno 35. partim seniorum statuto & beneplacito Marc. 7.
8. quò nomine dicuntur Apostolo βαπτισμὸν ἁγίου Ebr. 9. 10.
3. Baptismus Crucis seu afflictionis & sanguinis, ut vocant. Matth.
20. 22. 23. Luc. 12. 50. quò non nulli etiam referunt locum 1. Cor.
15. 29. de quo præter alios vide Tarn. in Exercit. p. 645. Hoc autem
Baptismate, crucis puræ, non dixerim nos purgari à peccatis, liberari-
vè à pœnis, quia ita forem injurius in sanguinem Christi, qui solus
per verbum & Sacramenta nobis oblatus, veraq; fide applicatus, e-
mundat nos ab omni peccato, 1. Joh. 1. 7. 4. Est Baptismus maris seu
transitus Israëlitarum, cujus fit mentio 1. Cor. 10. 2. Vide Glasf. super
Epistolas Dominicales part. 1. Dominica Septuag. p. 492. 5. Est Ba-
ptismus Sp. S. & ignis, qui nihil aliud est, quàm effusio Spir. S. per
ignem externum, qui visibiliter descendit super Apostolos in die Pen-
tecostes, juxta vaticinium Prophetæ Joel. 2. 28 Esa. 44. 3. Conf. Act. 2. 2.
& 3. & hoc est, quod Johannes in futuro ait: Hic baptisabit &c. Marc.
1. 8. Atq; ita hæc sunt vocis hujus significata *impropria*; quomodo
partim sumitur Metaphoricè ut in significatione secundâ, tertiâ,
quartâ, & quintâ, partim Synecdochicè ut in significatione primâ.
Propriè verò sumitur vel 6. *in genere* pro quavis lotionè, & sic
etiam Mosaicâ, Ebr. 9. & 10. quæ indifferenter fit tam immergendo,
quàm aspergendo, ut in præcedenti §. illud evictum est, vel 7. *in spe-*
cie pro priore N. T. Sacramento Matth. 21. 25. & c. 28. 19. Gal. 3. 27. Tit. 3.
5. Quæ est hujus loci propria, & minimè tropica, quemadmodum.
Bucanus speciosè, si Diis placet, contendit instituit. Theolog. loc.
47. p. 606. Neq; verò *posterius* obscurum potest esse illis, qui modò
fontem Scr. S. extremis, quod dicitur, labiis degustarunt, quiq; Eccle-
siasticos scriptores per transennam saltem non inspexerunt. His po-
tissimùm ab objecto & fine dicitur Animæ regeneratio; Sigillum
pactionis divinæ; Fons divinus, quo fideles in novam creaturam re-
generantur; Balneum, quo quis lotus ex sene fit juvenis, ex mortuo
vividus, & in æternum vivus manens; Sacramentum initiationis &c.
Mysterium expurgationis; Investitura Christianismi; Puerpera re-
gni cœlorum &c. Vide Compend. Pelargi in loco de Baptismo, ubi
plures appellationes veterum reperies. Sacra Script. etiam nobis
per plurimas exhibet voculas S. S. Baptismum significantes. Dicitur
n. 1. Baptismus doctrinæ, tum ab adjuncto, quòd non sit nuda cere-
monia;

monia; tum ab effectu, quia est sigillum prædicatæ doctrinæ Ebr. 6. v. 2. II. Pœnitentiæ, itidem ab effectu Luc. 3. 3. Act. 19. 4. III. Baptisma Johannis, à causâ efficiente Ministeriali in N. T. passim. Ubi tamen apprimè est observanda ambiguitas illa, quæ hîc latet: sumitur enim modò divisim, scil. sine doctrinâ & prædicandi ministerio Johannis, & sic verissimè cum hoc nostro Sacramento retrocurrit: modò conjunctim, ut non tantùm intelligatur Sacramentum hoc initiationis, verùm etiam administratio ipsius pariter cum ministerio prædicandi Evangelii conjuncta. IV. Purificatio Joh. 3. 25. non illa levitica, cujus cœteroquin fit mentio cap. 2. 6. Luc. 5. 14. Confer Levit. 14. sed Evangelica s. Baptismi, sicut antecedentia & consequentia ibi clarissimè testantur. V. Consilium Dei. Luc. 7. 30. neq; n. Phœtinianis concedimus, intelligi h. l. per consilium Dei pœnitentiam. Ita enim argumentamur. Quicquid Pharisæi contempserunt, illud fuit consilium Dei. Atqui Baptismum. E. Licet interea non negemus, cum Baptismo *ἀνυμνεῖται* semper qs. indissolubili nexu conjunctam esse pœnitentiam. VI. Dicitur Lavacrum regenerationis Tit. 3. 5. Lavacrum aquæ in verbo Eph. 5. 26. Interrogatio s. stipulatio bonæ conscientie cum Deo, vel in Deum 1. Pet. 3. 21. Atq; ita hætenus de iis, quæ concernunt definitum: Quæ obijci nobis posse videbuntur, ut diluamus in discursu, dabitur procul dubio ansa. Interim missis his descendemus jam ad rem ipsam.

CAP. II.

DE ESSENTIALIBUS BAPTISMI.

Caput hoc secundum, velut sub initium diximus, aget de iis, quæ sunt de essentiâ baptismi, seu quæ ingrediuntur essentiam ipsius constitutivè. Sunt verò ea binæ illæ causæ internæ, Materia scil. & Forma; quippe ut, dicente beato Irenæo, quodlibet Sacramentum constat duabus rebus, cœlesti & terrenâ, ita etiâ Baptismus.

§. 1. Materia; seu res terrena in Bapt. est aqua.

Aqua scil. quævis naturalis promiscuè, sive sit fluviatilis, sive fontana; sive sit calida, sive frigida, perindè est: Neq; enim qualitas substantiæ quicquam derogat: modo vera & genuina sit aqua, verbo institutionis consecrata. Ita Christus omnes homines aquâ baptisari voluit, quando Joh. 3. 5. Nisi quis renatus fuerit ex aquâ & Spi-

ritu:

ritu: expressissimam aquæ mentionem facit; Itaq; Apostoli bapti-
 sarunt aquâ, Philippus Eunuchum Act. 8. 38. Petrus alios Act. 10. 47.
 Johannes ipsum Christum Matth. 3. 16. Hinc Paulus Baptismum non
 sine causâ vocat lavacrum aquæ Eph. 5. 26. & 1. Joh. 5. v. 6. & 8. dicitur
 aqua in terris testari & Christus per eam venisse. Rationes etiam,
 quæ faciunt pro nobis unicè, afferre possemus multò plurimas; at
 brevitatis ergò præcipuas illarum huic qs. includemus Syllogismo:
 Quo elemento 1. Baptismum administrari mandavit Deus; quodq;
 2. primus omnium adhibuit Baptista, nec non deinceps in perpetuò
 usu baptismi apud Apostolos, eorumq; fideles successores in Eccle-
 siâ mansit; quoq; 3. sublato, ipse Baptismus perit: illo utiq; in bap-
 tismi administratione erit utendum. Atqui de aquâ in Baptismo
 est verum prius. E. Assumptionis pars prima probatur ex Joh. 1. 33.
 Ubi, qui misit me, inquit Johannes, ut baptizem aquâ, ille mihi dixit:
 Secunda stabilitur ex modò citatis S. S. testimoniis: pro tertia deniq;
 ita argumentor. Quicquid est de essentiâ rei, eo sublato, res ipsa pe-
 rit. Atqui quicquid est materia alicujus rei, illud est de essentiâ rei. E.
 Quicquid est materia alicujus rei, eo sublato, res ipsa perit. Materia
 enim (uti rectè notationem desumit à voce mater. Eisslerus disput. 6.
 Collegij sui Philosophici Theor. 3. §. 1.) est instar matris in utero pro-
 lem concipientis & foventis, primum subjectum & receptaculum.
 Et per consequens sublata aquâ, & ipse tollitur baptismus. At quid
 mihi hæc videor audire nonnullos, grandem nobis hæc in parte di-
 cam scribentes, quòd adeò acriter, velut pro aris & focis pugnamus
 pro immutabili necessitate aquæ in Baptismo, ut aquâ deficiente, sa-
 tius putemus, piis precibus infantem Deo committere, quàm in mi-
 nimis substantiæ Baptismi partibus à verbis institutionis discedere.
 Ita enim scribit Beza quodam in loco: Desit etiam aqua, & tamen
 baptismus alicujus differri cum ædificatione non possit, nec debeat;
 ego certè quovis alio liquore non minùs ritè, quàm aquâ baptiza-
 rim. Veruntamen ne adeò multa præter necessitatem cumulemus
 argumenta, respiciant velim, irretortisq; animorum suorum inspici-
 ant oculis, ut si possint tandem & velint, perspiciant ea, quibus modò
 præmissis thesin hanc nostram ivimus stabilitum; Ubi inter alios ad
 probandam aquæ necessitatem laudavimus testem omni exceptio-
 ne majorem D. Paulum, qui Eph. 5. 26. ita de Baptismo disputat;
 Baptis-

Baptismus est lavacrum aquæ in verbo: subsumimus nos; Peregrini liquoris aspersio non est lavacrum aquæ in verbo. E. nec Baptismus. Neq; enim, modò vellemus heic afferre in medium, deficere nos possent rationes multò plurimæ, quibus faciliè redarguere esset veritatis Osores; ut si tale fieret argumentum: Quemadmodum sese habet homo ad corpus; ita Baptismus ad aquam. Atqui homo sine corpore nec potest esse nec concipi. E. nec Baptismus sine aquâ. Majoris connexio ipsâ luce claret magis ex antè dato triformi Syllogismo: quia ut corpus est pars essentialis hominis, veluti sui totius Naturalis; ita & aqua Baptismi, veluti sui totius Sacramentalis. Minor ex his ipsis suâ jam sponte sequitur. Destructâ enim parte aliquâ essentiali, ipsum totum unâ collabascit oportet. Mutatâ re terrenâ in Baptismo destruitur ejus pars essentialis. Ergo. Sed ne in re tam clarâ nobis ipsis offundere videamur tenebras, ipsove meridie cœcutire; his contenti, sin minùs ipsis, at veritati satisfecisse arbitramur. Quod si verò necdum acquiescere velint, audiant, quæsumus, suos ipsorummet asseclas in faciem contradicentes: Ita enim scribit Bucanus in suis institutionibus Theolog. loc. 47. quæst. 18. pag. m. 663. Materia, s. res terrena baptismi, est aqua vera, pura, munda, & naturalis &c. non alius liquor, simplex & vulgaris, non oleum, non sanguis, non ignis, non sabulum, aut aliud quodvis elementum &c. Nos interim fatemur cum Apostolo, & dicimur ex 1. Cor. ii. 16. Si quis videtur contentiosus esse, nos hujusmodi consuetudinem non habemus, neq; Ecclesiæ Dei.

§. 2. Materia, seu res cœlestis in Baptismo est tota S. S. Trinitas.

Non omnium eadem est ratio, sed variant hîc mirùm Doctissimorum Theologorum opinioniones. Quidam statuunt, esse *sanguinem Christi* hoc nisi fundamento. I. Ubicunq; locorum S. Scriptura purificationem nobis à peccatis tribuit, faciat illud oportet per sanguinem Christi. Ratio: Quia absq; sanguinis effusione non fit remissio Ebr. 9. 22. Confer hæc loca, quæ sanguini Christi purificationem, lotionem & mundationem ascribunt. 1. Joh. 1. 7. Ebr. 9. 14. cap. 10. 22. Apoc. 1. 5. Atqui collato baptismo tribuit S. Scriptura purificationem à peccatis Eph 5. 26. Ergò. II. Quod in Circumcisione decrat, quodq; typicè inibi præfigurabatur, illud est res cœlestis Baptismi, qui circumcisioni successit Colofs. 2. ii. 12. Atqui non S. S. Trinitas, non Spiritus S. sed

B

sanguis

sanguis Christi in Circumcisione deerat. E. Hinc Luth. in Cantico, Und ist für ihm eine rothe Fluth / von Christi Blut geferber etc. Nonnulli volunt esse *Spiritus S.* ex illo Joh. 3. 5. Nisi quis &c. & 1. Cor. 12. 13. Alij cum beato Luth. docent, *verbum institutionis* esse rem coelestem in Baptismo. vide hæc fusius diducta in Catech. Luth. maj. pag. m. 537. Interim verò quicquid sit, cum de quolibet fidei articulo ex ipsis institutionis verbis sit judicandum, nobis, salvo tamen doctorum virorum judicio, prima videtur omnium & potissima sententia ea, quam in ipso theoremate nostro sumus professi. Verba institutionis ita sonant Matth. 28. v. 19. Euntes docete omnes gentes, baptizantes eos in nomine Patris, & Filii & Spiritus S. Unde quis non colligeret, firmissimè, S. S. Trinitatem in Baptismo esse rem coelestem. Qui hæc verba non de propriè dicto baptismo intelligenda esse contendunt, illi hoc notent argumentum: Aut imperatur hic alius Baptismus Apostolis administrandus ab eo, quem jam antè ipse Christus exercuerat, aut idem cum ipso per triennium jam recepto. At non est aliud. Ergò. Major est fundata in eo axiom: Impossibile est idem simul esse, &c. Min. prob. siquidem Christus non potuisset non imponere suis discipulis, si mandatum hoc de Baptismo ita illimitatè prolatum, voluisset impropriè intelligi, quippe quod Apostoli æquè minùs capere potuissent, atq; nos, ideoq; de vero sensu hujus mandati Dominum interrogassent, mentem suam ut fecisset planam, quemadmodum legimus Matth. 13. v. 18. Joh. 16. v. 17. 18. 19. V. Jos. Stegm. Phorin. Disp. 44. q. 3. Atq; ita jam evicimus S. S. Trinitatem esse de essentiâ Baptismi *ὁλκωσ*: ne verò videamur contravenire aliter de hæc re sentientibus, omninoque exterminare ex communione Baptismi sanguinem Christi, Spiritum S. & verbum institutionis, notabiliter diximus, hanc esse nobis visam primam & potissimam sententiam: Ita enim est, fateamur & nos, optimè posse hæc omnia simul & semel concurrere in Baptismo; Sed hæc duo veniunt nobis in quæstionem 1. quænam sententia sit habenda antiquior? Resp. ea, quæ fundatur in ipsâ institutionis sede. 2. Quomodo sanguis Christi, Spiritus S. & verbum ingredientur essentiâ Baptismi? Breviter. Sanguis Christi, consideratus tam ratione meriti, quàm ratione substantiæ, utroq; modo concurrit ad Baptismum, quia de S. S. Trinitate est probatum. Christus homo subsistit secundæ personæ Trinitatis, seu verbi *ὁ μωσ*, quæ interna est Trinitati. Ergò. De Spiritu

Spiritu S. itidem verum est inclusive, simul intellecto Patre & Filio, non autem exclusive. Verbum deniq; est triplex; Mandati Matth. 28. 19. Promissionis Marc. 16. 16. & signi sive Ordinationis. Respectu illorum ceu causa efficiens impuls. & finalis sequestrari quidem hinc non possunt; materialem verò partem non constituunt: hujus verò ratione, quando metonymicè signum accipis pro personis signatis, in quarum nomine Baptismus peragitur, utiq; largimur. Vide hæc convenientissimè inter sese composita in Tab. Theolog. D. Christ. Matth. lib. 6. loc. 7.

§. 3. *Unio inter rem celestem & terrenam in S. S. Baptismo datur vera, realis, mystica, ac Sacramentalis.*

Illud, quod in §. præcedenti de re cœlesti diximus, stat nobis hæcenus firmissimū. Pater enim cum baptisato fœdus init 1. Pet. 3. 21. Filius eundem, virtute sanguinis, per lavacrum aquæ in verbo Eph. 5. 26. lavat, ut ipsum induat, Gal. 3. 27. omniumq; mortis ac resurrectionis beneficiorum particeps fiat Rom. 6. 3. Spiritus S. est, ex quo Joh. 3. 3. regeneramur, quiq; baptisatis beneficia per baptismum exhibita applicat, confirmat, & obsignat Eph. 4. 30. Verum hic jam subnascitur illa quaestio, duplex nē sit baptismus? Unus Internus, externus alter. Respondemus ex Eph. 4. 5. Unum Baptismum. Insuper ita argumentor. O Sacramentum N. T. constat re terrenā & cœlesti: Baptismus aquæ seorsim, & Baptismus Spiritus seorsim, non constat re terrenā & cœlesti. E. neuter illorum seorsim est Baptismus. Item. Quemadmodum beneficio unionis personalis duæ naturæ, div. sel. & hum. constituunt unum Christum numero; ita etiam res terrena, & cœlestis constituunt unicum baptismum unione Sacramentali. Est autem unio ista *Sacramentalis* non absoluta, essentialis, aut physica copulatio aquæ & S. S. Trinitatis; multò minùs consistit in locali, sive inclusione, sive præsentia rei cœlestis: siquidem hos modos hoc in mysterio locum nullatenus habere posse, jam pridem novimus: Interim tamen non statim sequitur: E. nullus alius dari potest unionis hujus modus, quàm, qui est *ἡμετέρος*, s. relativus, ubi Sacramentum *ῥέσω* s. relationem ad rem cœlestem obtinere dicitur. Datur sanè talis Unio Sacramentalis in baptismo, quæ est certa ratio, proportio, sive habitudo aquæ ad Sacrosanctam Trinitatem, juxta verbum institutionis: quæ tota consistit in eo officio aquæ,

quod ipsa baptismi institutio ei assignat, quodq; non promiscuè, etiam extra Sacramentalem actionē, tribui cuilibet aqua potest. Est igitur hoc aqua baptismi officium sacramentale, non pro usu ac proprietate naturali inq; vitā humanā communi, abluere fordes carnis 1. Pet. 3. 21. sed esse medium, symbolum, & instrumentum divinum, verbo Dei ita sanctificatum, ut cum eo, & per illud S.S. Trinitas in hominibus, qui baptisantur, efficaciter operetur regenerationem & renovationem. Joh. 3. 5. Eph. 5. 26. Tit. 3. 5. 1. Pet. 3. 21. consule tom 2. Gießens. disp. 14. thes. 126. 229. Ne autem fucus nobis fiat, quando dicimus S.S. Trinitatem realiter esse cum aqua unitam, in Oppositione τῷ verbaliter & objectivè sumptum volumus hunc terminum realiter, ita ut non verbaliter, non fictè, non simulatè, non figuratè non significativè sese hæc unio habeat, sed verè ac in re ipsā: neq; enim quicquam incommodat nobis, quod pariter dicamus mysticam hanc unionem; siquidem, ut volunt Calviniani, Reale & Physicum, non sunt ex utrâq; sui parte termini convertibiles, sed ex unâ tantum, ita ut quidem rectè dicas, omne Physicum est reale; at non omne reale est Physicum. Hinc D. Calovius in Metaph. in explicatione termini essentialis dicit, pag. 91. & 594. Non omnis realis distinctio est essentialis, quamvis omnis essentialis sit realis. Addit exemplum: ita personæ in S.S. Trin. distinguuntur realiter, minime verò essentialiter, quem vide d.l. Atq; ita jam constare arbitramur liquidò satis de unionē hanc Sacramentali, verâ, ac reali utriusq; reſ, cœlestis videl. & terrenæ: quæ licet cæteroquin toto discrepent genere, propter verbum tamen in unum numero Sacramentū ita coalescunt, ut neutra seorsim sumpta possit baptismum constituere: de modo autem ipsius speciali tacente Scripturâ & nos malumus cautam ignorantiam confiteri, quàm falsam scientiam profiteri, dicente cum Augustino Doct. Johann Fôrster in Theaur. Cat. Dec. 2. de Bapt. Probl. 9. §. 64.

§. 4. Forma Baptismi est vel interna, vel externa.

Ut enim integra Baptismi atq; reliquorum Sacramentorum forma residet in actione; quippe quod nobis singula verbis activis in Sacris literis describuntur: Nam de circumcissione dicit Jehova ad Abrahamum; Circumcidetis &c. Gen. 17. 11. De Agno Paschali; Tollat unusquisq; agnum, & imolet, & edat &c. Exod. 12. v. 3. &c. De Baptismo Christus: Baptizate &c. Matth. 28. 19. & Petrus, Act. 2. 38. De S.S. Cœnâ, accipite, comedite, bibite, &c. Matth. 26. 26. 27. 1. Cor. 11. 24. ita quoq; ex ipsâ

ipsâ actione oportet nos eam eruere. Quoniam verò *principium* agendi hîc est duplex; Unum *Principale*, quod est Deus, qui intrinseco, & nobis ignoto modo, semper adest & præest huic actui baptisandi, tum uniendo rem terrestrem cum coelesti, tum juxta verbum institutionis quemlibet baptizatum regenerando in & cum aspersione aquæ, à verbi ministro peractâ: Alterum *Ministeriale*, quod est verbi minister, legitime vocatus, juxta institutionem Christi. Baptismum externo & visibili modo administrans (NB. distingui enim ita hæc bene possunt, nequaquam verò dividi, nisi velis cum Calv. duplicem inferre Baptismum) non immeritò quoq; Nostrates Theologi duplicem astruunt & propugnant formam Baptismi: *Internam*, quæ consistat in unione Sacramentali: *Externam*, in aquæ aspersione & plenâ ac planâ verborum institutionis pronuntiatione. *Plenam* oportet esse, ne verborum institutionis quicquam immutetur, quod à vero ac legitimo eorum sensu fiet alienum. Verba autem sunt hæc: EGO BAPTIZO TE IN NOMINE PATRIS, ET FILII, ET SPIRITUS S. ubi singula suam important Emphasin. Ego notat personam baptisantem. Neq; enim semetipsum quis potest regenerare, ut nec quis sese potest generare. *Baptizo* notat ipsum actum immergendi vel aspergendi promiscue. Particula *Te*, ostendit applicationem, quæ fit singulis, qui baptisantur: atq; ita nequaquam debet omitti. In reliquis deniq; verbis includuntur personæ, in quarum nomine Baptismus peragitur; ubi nulla prorsus toleranda mutatio. Observa quoq; hîc, & probè in animum demitte tuum, quomodo in his verbis unitas essentia & personarum Trinitas fundetur. Prius constat, quia Baptismus debet fieri in nomine, non verò in nominibus: Posterius, quia trium singularum personarum fit mentio. Unde jam manifestum est, Patrem, filium, & Spiritum S. non tres baptizatores esse, sed unum; siquidem Baptismus est opus ad extra, quod Toti Trinitati est indivisum. *Plana* porrò sit, ut quilibet possit sensum percipere, omnisque lingua & omnis Spiritus suum Deum pro tanto beneficio laudare Psal 148. per tot. Psal 150. 6. Quod fiet inter alia, si in qualibet linguâ, pro cujuslibet loci terrarum ratione Baptismus peragitur. Sordet hoc quidem, fateor illis, qui non licere contendunt hæc verba pronunciare, nisi verbis græcis in græciâ, & latinis in latinâ Ecclesiâ: At habeant illi sua sibi somnia. Satiùs fors, hîc jam in specie aliquid addere de vario usu phraeos, Baptisari *ἐν τῷ ὀνόματι*,
B 3
itemq;

itemq; in nomine alicujus facere vel fieri, quid sit, explicare; quò possi-
mus quilibet certi esse, aliisq; vel ex his verbis: In nomine Patris, & fi-
lii & Spir. S. ad oculum, quod ajunt, demonstrare, Baptismum 1. esse
ritum ab ipso Deo ordinatum 2. per ministrum verbi, legitime ab ipso
vocaturn, conferendum omni homini, ut 3. se sciat hoc sacramento
Deo suo obligatum ad religiosum ipsi cultum, filialem timorem, &
observantiam debitam per totam usq; vitam præstandum. At quia lu-
culentissime hæc ab aliis sunt tradita; nos ea sicco pede præteribimus.
Qui cupit, legat Clav. Flacii. & Disput. poster. de Bapt. D. Steph. Clotz.
Sect. 2. Prop. 2. Obs. 1. & 2. ubi plenissime hæc inveniet evoluta.

CAP. III.

DE BAPTISMI EXTRAESSENTIALIBUS.

*Alitum fuit hætenus capite præced. de in, qua ipsam rei, intimamq; in-
grediuntur essentiam: opere nunc erit pretium, ut evolamus ea, quæ
nobis hic dicuntur extræessentialia: non quòd nullo modo ad essentia
baptismi faciant, sed quòd non sint de ratione ipsius, intrag, conce-
ptum Baptismi intrinsecum non claudantur. Sunt igitur hæc Extra-
essentialia etiam essentialia Baptismi, (latè sumptò vocabulo, quate-
nus cum priori retrocurrit) non quidem constitutive, sed partim pro-
ductivè, ut causa Efficiens, partim consecrative, ut causa finalis &c.*

*§. 1. Causa Efficiens Principalis Bapt est Deus, qui solus insti-
tuit, & magisterialiter administrat Joh. 1. v. 25. & 33.
Minus Principalis Ordinaria verbi minister legitime vo-
catus.*

Primò namq; in solius Dei sanctificantis potestate est hominis san-
ctificatio, nec pertinet ad hominem, suo judicio assumere elementa,
quibus sanctificetur; sed omnia debent esse ex divinà institutione de-
terminata. Secundò solus Deus gratiam illam dat, cujus sacramenta
sunt organa & signacula. Deniq; solus credenda in verbo præscripsit.
E solus Deus instituit Sacramenta, & per conseq. etiam Baptismum;
siquidem de paribus idem est judicium, & per Sacramenta non minus
datur gratia, atq; per verbum. Causa verò *Ministeriali*, quemadmodum
in ipso theor. innuimus, est duplex: Ordinaria vel Extraordinaria. *Or-
dinaria* fuit Johannes & reliqui Apostoli sub initium N. T. & adhuc
sunt omnes verbi præcones, dispensatores mysteriorum Dei 1. Cor. 4. 1.
Neq; n. Johannes proprià autoritate baptizavit; sed (α) erat missus ad
baptisan-

baptisandum Joh. 1. 33. (ß) à Deo, Luc. 3. 2. (γ) in remissionem peccatorum Luc. 3. 3. Quæ cum non nisi à solo Deo esse possit Marc. 2. 7. E. nec Baptismus ab alio, præterquam à Deo, qui & instituit, uti ex dictis apparet, & promulgavit Matth. 28. 19. *Extraordinaria* sunt homines Christiani privati s. laici, tum viri, tum feminae, institutionem Christi in substantialibus apprimè, & in reliquis, quantum fieri potest, sequentes, atq; ita verum Baptismum extraordinariè conferentes. Quatuor potissimum hic dicuntur. 1. Hunc baptismum esse verum, retentis scil. substantialibus: positis n. paribus essent. omnibus, &c. 2. *Extraordinarium*, quo ordo in Ecclesiâ non turbatur. 1. Cor. 14. 40. 3. Ob extremam duntaxat necessitatem, non quidem respectu Dei, liberè agentis, & nihil quicquam ad secundas causas alligati, sed respectu nostri: nobis n. est Bapt. necessarius ad salutem, & ratione *mandati*, quo nobis traditus & commendatus est; & ratione *medii*, quo nos Deus constituit salvare, veluti in arcâ Noachum 1. Pet. 3. 20, 21. certo suo consilio, Luc. 7. 30. ut faciliè hinc appareat, quanti sit momenti Baptismus, quantavè necessitatis. 4. A privato homine seu laico, mare quidem & feminâ attamen Christiano, conferendum. A Christiano dicimus: paganorum enim Baptismi administrationem nos, qui Sacramenta extra Christi Ecclesiâ non quærimus, jure optimo rejicimus. A laico autem s. mare s. feminâ quando Bapt. Extraord. fieri posse fatemur, nitimur inter alia, & hisce rationibus. I. Quicquid licet in re pari, licet etiam in compari. Atqui laicis licuit domi suæ docere (imo debuerunt legem Dei suis acuer. Deut. 6. 7. & prophetarunt ac docuerunt, Debora, Jud. 4. 4. Hulda 2. Reg. 22. 14. 15. 16. Hanna Luc. 2. 16. Loide & Eunice, 2. Tim. 1. 5. à quibus Timotheus scripturam edoctus cap. 3. 15. Priscilla Act. 18. 26. Pauli in Domino adiutrix Rom. 16. 3. atq; ita conservaticinium Joëlis c. 2. 28. impletum Actor. 21. 9. c. 2. 17.) Item consolationem efficacem ex Evangelio desumptam ægotantibus ac moribundis suggerere, nec non circumcisionem urgente necessitate administrare Exo. 4. 25. E. II. Necessitas non habet legem Matth. 12. v. 1. & seqq. Conf. 1. Sam. 21. 6. III. Quia ut Sacramentorum omnium, ita & in specie Baptismi virtus & efficacia, non à ministri vel fide vel impietate, sed ex solius Dei illum instituentis institutione, dispositione, promissione & veritate dependet. His ita jam expeditis, unū circa hoc theorema restat excutiendum, num videlicet unus sit specie, idemq; Baptismus Joh. & Christi, h. e. aliorum Apostolorum?

rum? id quod cum Apostolo Eph. 4. 5. expressissimè affirmamus contra illos, qui censoriam sibi fumentes virgulam in hanc nostram sententiam, duplicem circumferunt Baptismum, specie diversum. Nos ita argumentamur. Quæcunq; definitione essentiali simul & causali non differunt, ea nec specie differunt. Definitio enim realiter idem est cum definito. Atqui Baptisma Joh. & Christi definitione essentiali simul & causali conveniunt. E. Min. probo inductione omnium causarum, quæ non secus in Baptismate Joh. atq; Christi reperiuntur. De *Efficiente* constat suprâ cap. 3. §. 1. & h. l. insuper addo pro Baptismate Johannis. Si Baptismus Johannis fuit ab ipso Johanne institutus, fuit ab homine. At falsum est hoc Matt. 21. 25. Luc. 20. 2. E. De *Materia* itidem, Matth. 3. 11. ubi licet aqua legatur baptisasse Johannes, tamen non in solâ aquâ. At sequi hoc ajunt ex ipso textu, præcipue particularum *μὲν & δὲ* usu, (quæ aperitissimam ipsis inferunt oppositionem *ἐναντίας καὶ ἀποδόσεως*) temporisq; verbi immutatione. Resp. Non negamus omnem oppositionem, sed illam tantum, quam adversarii sibi fingunt. Quod n. attinet diversa hujus verbi (ego baptizo &c. ille baptisabit) tempora; respexit partim ad finem sui ministerii, jamjam imminensem Joh. 3. 30. partim ad continuationem officii hujus per discipulos Christi ad finem usq; sæculi futuram. Ita enim sæpe in S. Script. res aliqua dicitur fieri, quando continuatur. Conf. Luc. 11. 13. Lev. 26. n. vide Glasf. in Gramm. S. tr. 3. can. 4. p. 226. neq; enim tempus futurum potest h. l. subvertere præsens, quia de tempore præsentis constat ex Joh. c. 1. 33. ubi dicitur; hic est, qui baptizat in Spir. S. Particulæ autem *μὲν & δὲ* innuunt discrimen, cū inter baptismū propriè sic dictum, & baptismum flaminis seu visibilem illam effusionem S. S., quæ à Christo eventura esset Apostolis in die Pentecostes; tum verò inter causam Efficientem administrantem primariam & secundariam. Cæterum *Formæ* identitatem ita demonstramus. A quo fuit missus Johannes, quem prædicavit, quiq; in baptismo Christi sese manifestavit, & deniq; in cujus nomine remissio peccatorum confertur (fuit enim, baptismus Johannis in remissionem peccatorum Luc. 3. 3.) In ejus nomine baptisavit. Atqui à totâ Trinitate indivisè fuit missus. Joh. 1. 33. Prædicavit Patrem Joh. 3. 34. 35. 36. digito monstravit Christum. Joh. 1. 36. & vidit descendentem Spir. S. Joh. 1. 33. inque solius Trinitatis nomine remissio peccatorum confertur. E. *Finis* deniq; hinc idem jam apparet,

apparet, nempe fides in Christum Act. 19. 4. & remissio peccatorum Marc. 1. 4. Quapropter nobis habemus persuasissimum, unum idemq; esse baptismum Christi & Johannis. Deinde etiam piè credimus cum Damasceno, propter hæc duo Salvatorem nostrum voluisse à Johanne baptisari, 1. ut sanctificaret nostrum baptismum, atq; ita adimpleret omnem justiciam Matth. 3. 15, h. e. non solum passione & morte suâ justiciam nobis acquireret, sed & media seu organa illa sanctificaret, testimonio Patrum passim. 2. Ut tanquam caput Ecclesiæ cum membris ejusdem etiam externâ hac fæderis ceremoniâ arctiorem aliquam unionem iniret atq; contraheret. Quod si verò jam Baptisma Johannis à Baptismate nostro, seu ipsius Christi, specie differt; neq; sanctificationis nostri Baptismi, neq; communionis fidelium cum capite Christo Eph. 5. 26. 27. 30. c. 4. 15. 16. potest esse medium. Sed absurdum posterius. E. & prius. Locus etiam iste, quem aliàs miserè torquent. Act. 19. 2. 3. 4. nil quicquam adversarios potest juvare. Duo autem obijci posse videntur. 1. Johannes baptisavit expressè in Christum *ἐν Χριστῷ*, venturum: Apostoli autem in præsentem, passum & mortuum. E. non est unus & idem baptismus. Respondemus primò intelligendum hoc esse non de adventu Christi in carnem, sed de adventu Domini ad manifestationem officii peragendi. Deinde si hæc temporis diversitas obtineret istam vim substantiæ baptismi mutandæ; utiq; idem valeret in S. S. Cœnâ, ubi Christus discipulis exhibuit corpus suum adhuc passurum & moriturum; Apostoli verò deinde passum & mortuum. Atqui hoc est absurdum, quia ita subrueretur tota S. S. Cœnâ, si ipsa institutionis verba falsitatis hujus possent coargui. E. 2. dicunt rebaptisatos fuisse à Paulo, à Johanne jam ante baptisatos discipulos Ephesinos. Sed ne Disputatio nostra nimis excresecat, supersedebimus jam illis: fortean dabitur ansa conferendi pluribus de hiscè in ipso discursu. Interim videat qui volet, Chemnit. part. 2. Exam Conc. Trid. qui pag. m. 67. ita scribit: Disputatio de Johannis Baptismate non est valdè necessaria; nemo enim nunc baptisatur vel baptisatus est Johannis Baptismate &c. Non igitur statim anathemate jugulandi sunt illi, qui de hac quæstione collatis scripturæ sententiis, paulò aliter, quàm veteres quidam disputant, si id fiat salvâ veritate doctrinæ de pœnitentiâ, fide, & pietate &c. Et huc usq; erat Efficiens; nunc ad finem.

C

§. 2. Fi-

§ 2. *Finis Baptismi est duplex :*

Einis & & Finis q̃.

In fine &, cui est illud in intentione, quod effectui in executione, hic non erimus multi, cum in sequenti §. de Effectu unâ, quod ajunt, fide-liâ duo possint dealbari parietes. Interim tamen sic de eo statutum ha-bemus, non conferre baptismum gratiam ex opere operato, neq; per-nudum commonefactionis modum fidem excitare, quæ deinceps sem-per etiam extra usum ejus justitiam Evangelii propriam apprehendat; sed esse revera medium atq; instrumentum offerens atq; obsignans ju-stitiam fidei : Unde etiam non sine causa Circumcisio dicitur signacu-lum seu obsignatio ejus Rom. 4. 11. Hic autem accuratè est distinguen-dum inter Signum, Signatum & Signaculum Baptismi. Signum & Si-gnatum dicuntur vel propriè, vel tropicè. *Tropicè* per Synecdochen al-terius partis essentialis Sacramenti Baptismi ; ita ut signum denotet hoc sensu rem externam & visibilem Baptismi ; Signatum invisibilem & coelestem. *Propriè*, quatenus signum utrumq; notet, tam coelestem, quàm terrenam rem : Signatum verò notet ipsam Baptismi regenera-tionem ac renovationem Sp. S. Tit 3. 5. quâ demum mediante obtinetur signaculum, seu quod idem est ipsa res Baptismi, nempe obsignatio ju-stitiæ fidei. Atq; ita quidem videmus, Signaculum (seu rem ipsam pro-priè dictam, h. e. obsignationem justitiæ fidei) esse omnibus Sacramen-tis, non solum Novi, sed etiam Vet. Test. commune : Signatum verò, (ut & signum) esse cuilibet Sacramento proprium.

Finis q̃ verò, seu Objectum, uti in definitione asseruimus, sunt o-mnes homines, juxta institutionem Christi universalem : Baptisate o-mnes gentes, Marc. ult. Matth. 28. Joh 3. 5. & quidem soli, quia illis solis finis & effectus Baptismi competit, inq; Vet. Test. Circumcisio solis ad-ministrabatur : sive liberi, sive servi. sive mares, sive fæminæ 1. Cor. 12. 13. Gal. 3. 27. 28. seu infantes, seu adulti ; attamen insigni quodam cum di-scrimine. Adulti enim prius sunt docendi, & deinde baptisandi : id quod non adeò urgemus ex isto Matth. 28. 19. ubi habetur vox *μαθητεύειν*, quæ pariter exponi potest & intelligi de verbo, ac de Baptismo ; quàm ex ipsâ Apostolorum consuetudine, qui prius docuerunt, & deinde ba-ptisarunt, Conf. Marc. 16. 15. Luc. 3. v. 3. 7. 12. Matth. 3. v. 1. 5. & 6. Infantes verò, cum non possint doceri, modi sint in Ecclesiæ potestate, tamen sunt baptizandi. Dicuntur autem in Ecclesiæ potestate esse illi, qui vel
in Ec.

in Ecclesiā sunt nati, vel ex patriā potestate (ut Ethnici & Turcæ conversi) in eam legitimè redacti. De Ethnicorum verò s. paganorum liberis tale habemus iudicium Ecclesiasticum, ut infantes gentilium s. infidelium, quatenus eorum hætenus sunt, h. e. in eorū potestate manent, non sint baptisandi, neq; participes reddendi huius, Ecclesiæ propriissimi, ut ita loquar, boni; ne detur sanctum canibus &c. Matth. 7. 6. Extra hunc v. casum nil prohibeat parentum infidelitas, quò minus æquè ac Christianorum liberi baptizentur. Quod si utrumq; jam confirmem, à me requiratur; *Primò* pro infantibus infidelium baptizandis, adduco exemplum Abrahami, qui Gen. 17. ex Dei institutione (ut verba clarè sonant v. 12. Omnis quicumq; etiam non fuerit de stirpe illā fidelium &c.) circumcidit non modo vernaculos domus suæ omnes, sed etiam singulos quos emerat, v. 23. omnes videlicet mares domus suæ, quorum trecentos decem & octo habuisse legitur, Gen. 14. 14. qui plurimos dubio procul genuerunt liberos: & hi ipsi, adhuc infantes, nihilominus ab Abrahamo dicuntur h. l. circumcisi. Et confero Petri concionem Act. 2. 39. vobis facta est promissio & liberis vestris, & omnibus, qui sunt à longè &c. Ubi Ecclesiæ membris opponit omnes adhuc extra eam constitutos *καὶ ἐκ τῆς κοίτης αὐτῶν*, quos (Conf. Eph. 2. 12. & 13.) ad Ecclesiam dicit convertendos, quippe ad eos quoq; pertineat promissio, & consequenter promissionis obsignatio. *Deinde* quoad infantes Christianorū baptisandos, ut taceam, & illos esse gentes, inq; peccatis cōceptos & natos, atq; ita indigere regeneratione. ita argumentor. Quorumcunq; est gratia regni cœlestis, seu regnum cœlorum, eorum etiam est baptismus. Atqui infantum Christianorum est regnum cœlorum. E Maj. patet, quia. Quemadmodum in Vet. Test. totum Sacramentum Gen. 17. v. 7. & 12. circumcisionis spectabat ad omnia Ecclesiæ membra; ita etiam in N. T. nisi velis in V. T. uberiores fuisse datam gratiam statuere. Minor stat firmo talo Matth. 19. 14. Marc. 10. 14. Luc. 18. 16. Ubi nihil moramur illos, qui urgent vocem *παῖδες*, quam dicunt notare h. l. non infantes sed adolescentes, & provectionis quodammodo ætatis; neq; enim fugit nos, Lucam versu præced. 15. pro *παῖδες* expressè habere *βρέφη*, quæ vox non nisi de infantibus lactentibus in N. Test. accipitur. Ad hæc etiam Propheta Esa. cap. 49. 22. idem vaticinatur, quando ita: Ecce levabo signum meum, & afferent filios tuos in ulnis &c. ubi per signum nihil aliud intelligitur, quàm Baptismus, fatentibus cordatissimis Theologis.

logis. Neq; enim aliud signum præter Baptismum in N.T. est erectum. Ergo. Nos hic non erimus longiores, neq; operosè nihil agendo disceptabimus multùm, annè fidem habeant infantes; cum putemus satis, simpliciter credere Deo dicenti, quàm rationi contradicenti. Hinc ita. Quorum est regnum cœlorum, illi credant oportet (impossibile enim est absq; fide placere Deo Ebr. 11. 6.) Atqui de infantibus est verum prius, Marc. 9. 42. & Luc. 18. 16. E. Concludemus igitur hoc § prætermittentes hac vice omnes illas quæstiones benè multas, ferèq; otiosas, quæ agitari solent de infantibus nondum in lucem plenè editis, monstris, mente capitis, exposititiis, aliisvè rebus, quæ hîc in disceptationem venire amant, præsertim cum ad ipsam praxin potius, quàm theoriam spectent.

§. 3. Effectus Baptismi multiplex vobis in S.S. proponitur.

Nos cum D. Paulo tantummodò expendemus breviter proprium Baptismi Effectum Tit. 3. 5. cumque duplicem; 1. *Regenerationem*, voce hac strictè sumptâ, uti notat ipsam justificationem, estq; causa renovationis. 2. *Renovationem*, quæ est effectus illius. Complectitur autem REGENERATIO sub se, ut plurimos alios effectus, ita etiam 1. *Emundationem* Act. 22. 16. Ubi totus homo animâ & corpore constans, uti secundum utramq; partem peccato est infectus, ita etiam utrobq; mundatur ab omnibus peccatis. Ab omnibus inquam, quia S. Script hunc effectum Baptismo tribuit, quâ omnes temporis differentias. De præterito loquitur Paulus Tit. 3. 5. Conf. Eph. 5. 26. 27. De præsentî vide 1. Pet. 3. 21. De futuro ipse Salvator Marc. 16. 16. Unde jam suâ sponte collabascit eorum opinio, qui baptismi reiteratione haud frigide propugnant. 2. *Imputationem justitiæ Christi*. vid. Gal. 3. 27. & conf. Esa. 61. 10. 3. *Adoptionem in filios Dei* ac vitæ æt. hæredationem Joh. 1. 13. Rom. 8. 15. Eph. 1. 5. Tit. 3. 7. RENOVATIO autem licet à regeneratione, ut jam antè dictum est, propriè & specialiter acceptâ distinguatur; individuo tamen & perpetuo nexu est cum eâ conjuncta, eamq; sequitur, ut causam (non impeditam) effectus, ut ita sensim intellectus hominis, voluntas, omnesq; animæ vires renoventur, ac rudera quodammodo amissæ Dei imaginis de die in diem in baptisatis restaurentur vide 2 Cor. 4. 16. Coloss. 3. 10. Rom. 6. 3. 4. &c. Atq; ita jam finimus hanc nostram Disputationem, missis factisq; quæ hîc subnecti deberent de adjunctis circumstantiis, Gratio ferret. Interim

*Gloria sit Patri, sit Nato Gloria, sancto
Gloria Spiritui, Triadi sit Gloria Sacra.*

in Ecclesiā sunt nati, vel ex patriā potestate (ut Ethnici & versi) in eam legitimè redacti. De Ethnicorum verò s. pagis tale habemus iudicium Ecclesiasticum, ut infantes gentilium, quatenus eorum hactenus sunt, h. e. in eorū potestate non sint baptisandi, neq; participes reddendi huius, Ecclesie, ut ita loquar, boni; ne detur sanctum canibus &c. Ma- hunc v. casum nil prohibeat parentum infidelitas, quòd Christianorum liberi baptizentur. Quod si utrumq; jam o- me requiratur; *Primo* pro infantibus infidelium baptizari exemplum Abrahami, qui Gen. 17. ex Dei institutione (ut ve- nant v. 12. Omnis quicumq; etiam non fuerit de stirpe illā f- circumcidit non modo vernaculos domus suæ omnes, sed los, quos emerat, v. 23. omnes videlicet mares domus suæ, centos decem & octo habuisse legitur, Gen. 14. 14. qui plu- procul genuerunt liberos: & hi ipsi, adhuc infantes, nihilo- brahamo dicuntur h. l. circumcisi. Et confero Petri con- 2. 39. vobis facta est promissio & liberis vestris, & omnib; longè &c. Ubi Ecclesiæ membris opponit omnes adhuc ex- stitutos *καὶ οἱ ἐκ γενεῶν*, quos (Conf. Eph. 2. 12. & 13.) ad Ecc- convertendos, quippe ad eos quoq; pertineat promissio, & ter promissionis obsignatio. *Deinde* quoad infantes Chr- ptisandos, ut taceam, & illos esse gentes, inq; peccatis cōce- atq; ita indigere regeneratione. ita argumentor. Quoi- gratia regni cœlestis, seu regnum cœlorum, eorum etiam e- Atqui infantum Christianorum est regnum cœlorum. E- quia. Quemadmodum in Vet. Test. totum Sacramentum C- 12. circumcisionis spe spectabat ad omnia Ecclesiæ membra N. T. nisi velis in V. T. uberiorem fuisse datam gratiam sta- stat firmo calo Matth. 19. 14 Marc. 10. 14. Luc. 18. 16. Ubi ni- illos, qui urgent vocem *παῖδες*, quam dicunt notare h. l. sed adolescentes, & provectioris quodammodo ætatis; ne- nos, Lucam versu præced. 15. pro *παῖδες* expressè habere- vox non nisi de infantibus lactentibus in N. Test. accipi- etiam Propheta Esa. cap. 49. 22. idem vaticinatur, quando- vabo signum meum, & afferent filios tuos in ulnis &c. ubi- nihil aliud intelligitur, quàm Baptismus, fatentibus cordati-

